MUSLIMSKÁ OBEC V PRAZE

PILÍŘE VÍRY

PILÍŘE VÍRY

Dža'far šejch Idrís

MUSLIMSKÁ OBEC V PRAZE
2013

© MUSLIMSKÁ OBEC V PRAZE
Translation © PhDr. Eva Zaherová
ISBN 978-80-87636-02-2

OBSAH

ÚVOD	7
ALLÁH	8
POSMRTNÝ ŽIVOT	17
ANDĚLÉ	22
KNIHY	24
PROROCI	26
QADAR (Předurčení)	30
ZÁVĚR	33

PŘEDMLUVA

(k třetímu vydání)

Islám je v Evropě a v České republice obzvláště spojován s mnoha projevy, které velmi často nemají s jeho duchem a jeho principy nic společného. Někdy jej posuzujeme podle režimů v zemích s převahou muslimského obyvatelstva, podle místních tradic a zvyklostí, často velmi se lišících v různých oblastech muslimského světa, či podle chování některých muslimů. Mezi samotnými muslimy najdeme (podobně jako u každého jiného vyznání) ty, kteří svou víru nepraktikují (někdy ani neznají), i ty, kteří v něčem přehánějí. Media přidávají ke každému projevu násilí přívlastky muslimský či islámský, aniž by se zabývala příčinami násilí a tím, kdo za ním stojí, jedná-li se o obranu proti agresorovi, odboj proti okupaci či jiné formě útlaku anebo o skutečný a neomluvitelný extremismus. Přitom podobné projevy násilí najdeme mezi příslušníky všech náboženských směrů, ateisty nevyjímaje. Pokud se o islámu něco píše v našich školních učebnicích, jsou to informace často naprosto zavádějící.

Islám je v první řadě mírovým poselstvím, význam tohoto slova v náboženském smyslu je pak oddanost a podřízenost Alláhovi (Stvořiteli). Jakožto poselství posledního z proroků, Muhammada, je islám završením toho, co bylo od jediného Boha (Alláha) posláno národům již dříve. Je to islám v úplné, kompletní podobě, jehož základní zdroje – Korán a Prorokovy výroky a činy, byly zaznamenány a dochovaly se nám beze změny.

Islám je systém velmi pružný, aplikovatelný v kterékoliv době a místě. Neexistuje žádná neměnná islámská hospodářská, společenská nebo politická soustava, avšak existují neměnné islámské principy, které určují vztahy mezi lidmi.

Islám zdaleka není pouze vírou v tom evropském slova smyslu, tedy jakýmsi přesvědčením, že existuje něco, co nás přesahuje a co bychom možná měli nějakým způsobem uctívat, např. formou modlitby. Islám je způsobem života – jedince i společnosti. Za smysl života považuje uctívání Alláha. Jednak rituální zbožností, kam patří především vyznání jedinosti Boha, modlitba, almužna, půst v měsíci ramadánu a pouť do Mekky, které jsou běžně nazývány pilíři islámu a vedle splnění náboženské povinnosti mají mnoho pozitivních důsledků na charakter každého věřícího, který je praktikuje správně. Za uctívání Alláha lze však považovat každý čin muslima, který je vykonáván s vědomím, že naplňuje vůli Alláha. Vykonáván se znalostí a respektem k tomu, co Alláh předepisuje a co naopak zakazuje. Ať je to ve vztahu ke svým rodičům, manželce (manželovi), dětem, sousedům, ostatním lidem, zvířatům, jakýmkoliv jiným věcem nebo třeba i životnímu prostředí. Poctivá práce nebo studium je také druh zbožnosti.

Islám klade důraz na vědu, ale stejně tak i na morálku a také na čistotu a hygienu. Alláh zná člověka nejlépe a ví, co je pro něj v tomto životě nejlepší. Ukázal nám cestu a nechal nám svobodu v rozhodnutí, vydáme-li se po ní.

﴿A rci: „Pravda přichází od Pána vašeho; kdo chce, ať věří, a kdo chce, ať nevěří!“ A věru jsme připravili pro nespravedlivé oheň, jenž hustým dýmem je obklopí.

(...) a jak hnusné to místo pobytu! Ti však, kdož uvěřili a zbožné skutky konali, budou

odměněni, a nedopustíme, aby se ztratila odměna těch, kdož dobré činili. Jim budou patřit zahrady Edenu, pod nimiž řeky tekou; (...) ﴾

Toto jsou slova z Koránu, súry 18 – Jeskyně, verše 29–31 (v překladu Ivana Hrbka). Alláh je milostivý a odpouštějící, ale je také nanejvýš spravedlivý. Proto za zbožný život podle Písma a konání dobrých skutků slibuje člověku na věčnosti odměnu, za nevděk, odmítnutí Jeho cesty a hříšný život naopak slibuje trest.

Islám je v posledních letech nejrychleji se šířícím náboženstvím na světě a přitahuje lidi nejen zázračností koránského textu, ale i svou jednoduchostí, srozumitelností, praktičností, komplexností, pravdivostí a autentičností.

Následující brožura pojednává o základech islámské víry. Tedy ne o věcech ryze praktických, ale o tom, na čem stojí samotná víra, a co by měl mít každý věřící člověk, aby byl věřícím, hluboko ve svém srdci.

Muslimská obec v Praze, duben 2013
(měsíc džumáda th-thání 1434 h.)

ÚVOD

Pilíře víry, ímán, o kterých se v četných verších zmiňuje Korán i výroky proroka Muhammada, mír s ním, jsou tyto: víra v Alláha[1], v Jeho anděly, v Jeho knihy, v Jeho proroky, v posmrtný život a v *qadar* (předurčení). To jsou známé pojmy, avšak čtenář, který muslimem není, mohl by se mýlit, kdyby ztotožňoval pojetí islámu tak, jak ho tyto pojmy charakterizují, s jinými náboženstvími či filozofiemi. Doufám, že následující výklad, jenž sám vychází z Koránu i výroků proroka Muhammada (hadíthů), čtenáři mnohé objasní. Vysvětlí fakt, že samostatné pojetí víry islámu je v mnoha ohledech rozdílné od populárního „západního" pojetí víry.

U západního náboženství je stavěn do protikladu rozum a poznání, ale podle Koránu je pravá víra ta, která je založena na poznání a podepřena důkazy. Kterákoli víra, která není takto pojata, je v Koránu považována za pouhý rozmar a vrtoch, kterého se musí myslící člověk vyvarovat. Pravé víry může být tedy dosaženo přemýšlením a získáváním vědomostí a ne slepým iracionálním odevzdáním se. Člověk, vyzbrojený takto osvětlenou vírou, se může s odvahou pustit do rozumové diskuse s lidmi, kteří nesdílejí jeho víru a doufat, že jim odhalí jejich omyly a slabé stránky a získá je pro pravdu. Pokud tato publikace pomůže čtenáři učinit krok vpřed v tomto směru, pak splnila svůj účel a chvála budiž Alláhovi.

1 Alláh je Stvořitelem a Pánem všech světů. Nazývat Ho slovem Bůh je nepřesné, jelikož pod tímto slovem si různí lidé a různá náboženství mohou představovat celou řadu věcí, které také uctívají (Slunce, člověka, zvíře, oheň, sochy apod.). Alláh je vlastní jméno jediného Boha, které nemá množné číslo ani rod. Kromě Něj není žádného jiného božstva. Pouze Jemu náleží uctívání, pouze On je Věčný, On je Stvořitelem a Pánem vesmíru a všech světů. (Pozn. red.)

ALLÁH

Muhammad – mír s ním – byl vyvolen k tomu, aby lidstvo povznesl k Alláhu a učil ho naplnit poslání, pro které byl člověk Alláhem stvořen, totiž k uctívání Alláha. Mnoho lidí, které oslovil, mělo pouze nejasnou představu o Alláhovi. Někteří v Něj věřili, přestože k Němu přidružovali jiné, podle nich méně mocné bohy.

Někteří však, ale těch bylo jen málo, byli zapřísáhlí ateisté či materialisté a jejich krédem bylo:

﴿ *„Neexistuje leč tento náš život pozemský, zemřeme a žijeme a pouze čas nás zahubí!“* ﴾
(súra[2] Klečící, 45:24).

Před pozváním těchto nevěřících k výkladu o Alláhovi, musí někdo položit otázku: „Jaký je důvod k víře v existenci Alláha?“

To je logicky první otázka, kterou by si měl klást i sám věřící. Odpověď na ni je v následujících slovech Koránu:

﴿ *Cožpak byli stvořeni z ničeho (sami od sebe), či sami jsou stvořiteli, anebo stvořili nebesa i zemi? (...)* ﴾
(súra Hora Sinaj, 52:35–36)

Korán zde říká, že pro vše, co má začátek v čase, tedy i pro člověka, existují pouze tři způsoby vysvětlení jeho vzniku:

1) Buď není stvořen nebo udělán nebo zapříčiněn vůbec ničím, to znamená, že vznikl z ničeho.

2) Nebo se vytvořil sám ze sebe.

3) Nebo má nějakého tvůrce, příčinu či Stvořitele mimo sebe.

Tato třetí možnost není v citovaném verši zmíněna, ale vyplývá z něj, neboť tento verš je určen lidem, kteří popírají existenci Stvořitele

2 Súra je kapitola Koránu. Korán má celkem 114 súr.

a učí je, že pokud neexistuje Stvořitel, pak zůstávají pouze ony první dvě možnosti.

Ale Korán nezabíhá do podrobností, aby dokázal, že obě tyto první pozice jsou neudržitelné. Jasné vyjádření často samo přesvědčí o pravdě nebo nepravdě tvrzení. Uvěření (nebo odmítnutí) je více věcí duševního vidění než vidění fyzického. To se potvrdilo i v případě jedné historické události. Až dosud nevěřící Džubajr Ibn Mutʿim byl Qurajšovci vyslán k muslimům do Medíny s poselstvím. Vyprávěl pak, že když přišel na místo, slyšel Proroka, který vedl večerní modlitbu, čta súru Hora Sinaj a vzápětí předčítal výše uvedené verše. „Moje srdce bylo téměř rozpolceno ve dví". Krátce potom Džubajr přijal islám.

Proč se s ním udála tato změna? Pravděpodobně proto, že mu tento verš poprvé objasnil určité věci. Uvědomil si, že je nepochopitelné, aby něco vzniklo či bylo uděláno z ničeho, a je dokonce méně pochopitelné, aby něco dalo vznik sobě samému. Tudíž jediný závěr je ten, že vše musí mít Stvořitele (existujícího mimo něj).

Proto je teze, která popírá existenci jakéhokoli stvořitele nebo jakékoli příčiny, neudržitelná. Připusťme tedy, že je tomu skutečně tak. Pak bychom se mohli otázat, proč je tímto stvořitelem či touto příčinou či tvůrcem právě Alláh, ke kterému zve Muhammad všechen lid. Proč by to nemohl být jeden z mnoha četných bohů, ve které lid věří nebo proč by to nemohla být dokonce „hmota", ve kterou věří materialisté? Téměř celý Korán se zabývá touto otázkou. Avšak nejlépe bude předložit stručnou odpověď, která čtenáři poskytne základní postoj Koránu k této otázce.

V krátkosti je to odpověď taková: k vysvětlení vzniku věcí, podléhajících času, musí mít (logicky musí) ten stvořitel (či ta příčina či původce), po kterém pátráme, vlastnosti Alláha,

ke kterému nás Muhammad přivádí. Proč je tomu tak?

Stvořitel musí být jiné podstaty než věci, které tvoří, protože byl-li by stejné podstaty jak ony věci, musel by také podléhat času, a tudíž také potřebovat svého tvůrce. To ukazuje verš:

﴿*A není nic, co by podobné Mu bylo.*﴾
(súra Porada, 42:11).

Jestliže tvůrce nepodléhá času, pak musí být věčný. Avšak je-li věčný, nemůže být ničím zapříčiněn a pokud nic není příčinou jeho vzniku, nic není příčinou jeho pokračování v existenci ani příčinou zániku. Jinými slovy pokud je pokračování Jeho existence na čemkoliv nezávislé, znamená to, že Jeho existence nemá konec. Stvořitel je tudíž věčný a věčně trvající:

﴿*On počátkem je i koncem.*﴾
(súra Železo, 57:3).

﴿*Všichni, kdož na zemi jsou, dočkají se konce svého a zůstane jen tvář Pána tvého, majestátnosti a velkomyslnosti plného.*﴾
(súra Milostivý, 55:26–27).

Existují dvě možnosti, jak příčiny vyvolají své důsledky. Buď je vyvolají přirozeně nebo záměrně. Tvůrce, který má vlastnosti, jež jsme vyjmenovali, nemůže být příčinou přirozenou. Protože pokud věci tohoto světa plynou od Něho přirozeně a spontánně, nemohou být přece stejné povahy jako On. A jestliže On by všechny přirozené důsledky činil pouze za určitých podmínek, byla by jeho moc omezená. Z toho vyplývá, že On musí být cílevědomým činitelem. Avšak určitý záměr vyžaduje vědění a obojí – záměr i vědění, jsou součástí života. Takže Stvořitel musí být živoucí, všeznající činitel, mající absolutně svobodnou vůli. Alláh podle Koránu koná všechno s určitým záměrem a za určitým cílem.

﴿*A každou věc jsme vskutku v určených rozměrech stvořili.*﴾

(súra Měsíc, 54:49)

﴿*Domníváte se snad, že jsme vás stvořili jen bezúčelně a že k Nám nebudete navráceni?*﴾

(súra Věřící, 23:115)

On je absolutně svobodný ve Své vůli udělat cokoli chce (súra Húd, 11:107) a je si vědom každého momentu Svého stvoření.

﴿*On klíče má k nepoznatelnému a zná je toliko On; On nejlépe ví, co na souši je i na moři, a nespadne list žádný, aniž by On o tom věděl, a není zrnka v temnotách země ani stébla zeleného či uschlého, jež zaznamenáno by nebylo v Knize zjevné. On je ten, jenž vás v noci odvolává a jenž zná, co za dne jste vykonali (...)*﴾

(súra Dobytek, 6:59–60)

Alláh je živoucí:

﴿*Alláh – není božstva kromě Něho, živého, trvalého! Nepadá naň ani dřímota, ani spánek, Jemu náleží vše, co na nebesích je i na zemi! Kdo může se u Něho přimluvit jinak než s dovolením Jeho? On zná, co je před rukama jejich i co je za zády jejich, zatímco oni neobejmou z vědění Jeho nic leda to, co On chce. Trůn Jeho obepíná nebesa i zemi a střežení jich Mu potíží nečiní – On Vznešený je a Mohutný!*﴾

(súra Kráva, 2:255)

Alláh je nejen chtějící a mocný, On je také Spravedlnost v tom, že netrestá hříšníka více, než si zasluhuje jeho špatný čin. On je milostivý a Jeho milost – slovy Proroka – „převyšuje Jeho trest“. On nás tedy netrestá za cokoli, co učiníme, ale odpouští a vymaže naše hříchy a znásobí naše dobré skutky.

﴿*Ti, kdož vydávají jmění své na stezce Alláhově, jsou podobni zrnu, z něhož vyrůstá sedm klasů, z nichž každý má sto zrn. A Alláh mnohonásobně odplácí tomu, komu chce, neboť Alláh je velkorysý, vševědoucí.*﴾

(súra Kráva, 2:261)

Takové a i mnohé jiné jsou vlastnosti tvůrce, které mohou být uvedeny podobným způsobem. Jakákoli jiná bytost či předmět, o které se tvrdí, že je bohem či prvotní příčinou vzniku a které nutně chybí tyto vlastnosti, nemůže být skutečně tím, co se o ní tvrdí – tedy být bohem. Takže, když jsme již jasně ukázali, jaký má být pravý Bůh, Korán pokračuje a vysvětluje nám, proč nemůže být boha kromě Něho a odhaluje falešnost všech takzvaných bohů.

K těm, kdož zbožňují modly, vyrobené člověkem, promlouvá:

﴿*I otázal se: „Chcete uctívat, co sami jste vytesali, zatímco je to Alláh, jenž stvořil vás i to, co jste udělali?“*﴾

(súra Stojící v řadách, 37:95–96)

﴿*Což k Němu budou přidružovat to, co vůbec nic nestvořilo, ale samo bylo stvořeno, a není schopno jim nikterak pomoci a nemůže pomoci ani sobě?*﴾

(súra Rozpoznání, 7:191–192)

K lidem, kteří zbožňují nebeská tělesa, obrací se Korán připomínkou příběhu o Abrahámovi:

﴿*A když se nad ním rozprostřela noc, spatřil hvězdu a zvolal: „Toto je Pán můj!“ Když však pohasla, řekl: „Nemiluji, co pohasne.“ A když spatřil vycházející měsíc, zvolal: „Toto je Pán můj!“ Když však zapadl, řekl: „Jestliže mne Pán můj neprovází, budu určitě patřit k lidu zbloudilému!“ A když pak spatřil vycházející*

slunce, zvolal: „Toto je Pán můj, neboť je největší!“ A když zapadlo, řekl: „Lide můj, já jsem se oprostil od toho, co vy spojujete s Alláhem, nýbrž obracím se – jako člověk čisté víry – k tomu, jenž nebesa i zemi stvořil, a nebudu patřit k těm, kdož k Alláhu přidružují.“﴾

(súra Dobytek, 6:76–79)

A později, když Prorok přichází k židům a křesťanům, odsuzuje Korán jejich víru v Božskou podstatu lidských bytostí.

﴿*A říkají židé: „Uzajr je syn Alláha!“ a říkají křesťané: „Mesiáš je syn Alláha!“ A taková je řeč, již ústy svými pronášejí, a napodobují tak řeč oněch, kdož před nimi byli nevěřící. Nechť Alláh proti nim bojuje! Do jaké lži to upadli!*﴾

(súra Pokání, 9:30)

Korán jim říká, že je-li vše stvořeno Alláhem, musí pak vše být Jeho služebníkem a ani člověk nemůže být Jeho synem (súra Marie, 19:88–95).

Pak dále pokračuje a vysvětluje křesťanům pravou podstatu Ježíše:

﴿*Jistě, podobnost Ježíše v očích Alláha je stejná jako podobnost Adama. On jej vytvořil z prachu, potom mu přikázal „Buď!“ a on byl.*﴾

(súra Rod Imránův, 3:59)

Pro člověka, který chce něco považovat za boha, není nutné, aby ono něco jako takové uznával či v rituálu zbožňoval. Pro takového člověka je postačující poslušně se podrobit vnuknutím či věnovat zbožňovanému své činy, pociťovat k němu náklonnost, která jinak náleží pouze Alláhovi. A takových nepřiznaných bohů existuje mnoho.

﴿*Myslíš, že tomu, kdo si vzal jako své božstvo vášeň svou, jsi dozorcem, anebo domníváš se, že většina z nich naslouchá či uvažuje rozumně?*﴾

(súra Spásné zjevení, 25:43)

﴿*A vzali si učence své a mnichy své za pány vedle Alláha a stejně tak i Mesiáše, syna Mariina, ačkoliv jim bylo přikázáno uctívat toliko Alláha jediného.*﴾

(súra Pokání, 9:31)

Být tedy muslimem, to znamená být oddaný Alláhovi, předpokládá věřit v jedinečnost Alláha v tom smyslu, že On jest jediným tvůrcem, ochráncem a živitelem. Avšak uvěřit v tuto tezi, později nazvanou tawhíd ar-rubúbíja – to ještě nestačí. Ve skutečnosti mnoho z pohanů vědělo a věřilo, že je to sám Alláh nejvyšší, který jediný může toto vše udělat. To však nestačilo, aby se stali muslimy. K tawhíd ar-rubúbíja musíme přiřadit tawhíd al-ulúhíja, tzn. člověk musí uznat skutečnost, že pouze Alláh jediný zasluhuje být uctíván, a tudíž nelze mířit žádnou svoji modlitbu k někomu či něčemu jinému.

V Koránu je tawhíd al-ulúhíja založen na tawhíd ar-rubúbíja, to znamená, že je-li Alláh jediným tvůrcem a řídí-li všechno, proč potom, a za jakým cílem, uctívat kromě Něho jiné?

﴿*Lidé, uctívejte Pána svého, jenž stvořil vás i ty, kdož před vámi byli – snad budete se bát Alláha, jenž pro vás učinil zemi lůžkem a nebesa kupolí a jenž seslal z nebe vodu a dal pomocí jí vyrůst plodům pro obživu vaši. Nedávejte Alláhu rovných, vždyť dobře to víte.*﴾

(súra Kráva, 2:21–22)

Když člověk poznal pravého Boha, je vyzván, aby potvrdil, co již ví. To je: věří a má víru

v Alláha a nedovolí, aby ho svedly jakékoli další vlivy k popření faktu, o kterém ví, že je pravdivý.

﴿*(...) a aby ti, jimž dostalo se vědění, poznali, že to je pravda od Pána tvého, a uvěřili v ni a pokořila se před ní srdce jejich.*﴾

(súra Pouť, 22:54)

﴿*Když se jim dostalo Našich znamení s jasností vší, řekli: „To zjevné je kouzelnictví!“ A odmítli je, přestože duše jejich přesvědčeny byly o pravdivosti jejich, z nespravedlnosti a pýchy.*﴾

(súra Mravenci, 27:14)

Když do lidského srdce vstupuje víra, vytváří se v něm určitý duševní stav, který vyústí v určité skutky, a obojí je již znakem pravé víry.

Mezi tyto duševní stavy patří především pocit vděčnosti Alláhovi, o němž je možno říci, že je podstatou uctívání a služby Alláhovi, tzv. ibáda.

Tento pocit vděčnosti je velmi důležitý. Vždyť nevěřícímu se říká káfir, což znamená „ten, který popírá pravdu“, či „ten, který je nevděčný“. Člověk pochopí, proč je tomu tak, když v Koránu čte, že hlavním motivem popírání existence Alláha je neoprávněná pýcha. Takto pyšný člověk pociťuje, že to není jeho případ být někým stvořen či řízen jakousi bytostí, kterou musí uznávat jako mocnějšího než je on sám a které musí být vděčný.

﴿*Ti, kdož se hádají kvůli znamením Alláha, aniž se jim k tomu dostalo oprávnění, v srdcích svých pouze domýšlivost mají a cíle svého nedosáhnou.*﴾

(súra Odpouštějící, 40:56)

S pocitem vděčnosti přichází láska.

﴿*Jsou mezi lidmi někteří, kdož berou si vedle Alláha jiné, jemu na úroveň postavené, a které milují, jako milují Alláha. Avšak ti,*

kdož uvěřili, ti v lásce své k Alláhovi jsou silnější. ﴾

(súra Kráva, 2:165)

Věřící člověk miluje Alláha a je Mu vděčný za Jeho štědrost, avšak je si vědom faktu, že jeho dobré skutky, ať povahy mentální či fyzické, nemohou být měřitelné s Božskými a neustále se obává, že kvůli jeho hříchům by mu Alláh mohl odmítnout něco ze Své přízně či potrestat jej v životě posmrtném. Z toho důvodu se Ho obává, oddává se Mu a slouží Mu s největší pokorou.

﴿ *Věřícími jsou věru ti, jichž srdce se zachvívají, když Alláha je vzpomínáno, a jichž víra se znásobí, když přednášena jsou jim Jeho znamení, a na Pána svého spoléhají, modlitbu dodržují a z toho, co jsme jim uštědřili, rozdávají.* ﴾

(súra Kořist, 8:2)

Člověk se těžko může dostat do takového duševního stavu, aby si po celý čas uvědomoval Alláha. Připomínání si Alláha je však živnou silou víry, která bez něj slábne a mohla by dokonce zaniknout. Tak ﴿ *(...) věřící jsou ti, kteří si Alláha připomínají, ať stojí či sedí či kdykoli jindy.* ﴾ (súra Rod Imránův, 3:191).

Korán tedy velmi podrobně popisuje a předepisuje způsoby a prostředky, pomáhající připomínání Alláha a udržování aktivní víry. Všechny příkazy a zákazy Koránu i Proroka, které zasahují do všech oblastí lidského života – akt uctívání (modlitba, půst, almužna apod.) a osobních věcí člověka, mezilidské vztahy, politické uspořádání atd. atd., jsou určeny k tomu, aby člověka dovedly do takového stavu mysli, kdy si stále připomíná Alláha. Podrobnosti islámského způsobu života byly vyloženy v medínském období, a proto se jimi nebudeme zabývat nyní. Hlavní principy tohoto

nového pořádku byly však položeny již v mekkánském období a bude o nich souhrnně pojednáno závěrem.

Budeme pokračovat a zabývat se pojednáním o ostatních pilířích víry. Jsou to: víra v život po smrti, v anděly, v Alláhovy Knihy, v Jeho proroky a *qadar* (předurčení), jež jsou všechny založeny na předpokladu, že čtenář věří v Alláha.

POSMRTNÝ ŽIVOT

Důvody, hovořící pro existenci posmrtného života, jak je uvádí Korán, mají dokázat, že je možné a dokonce žádoucí, aby takový život existoval a že bez víry v něj nemůže být naše víra v Alláha dovršena.

I. Mnoho lidí, které Prorok v Mekce oslovil, věřilo – jak jsme již řekli – v nejvyššího Boha. Ale mnozí z nich si mysleli, že je nemožné, aby jejich mrtvá a rozpadlá těla byla znovu oživena. Proto se Prorokovi vysmívali a smáli se, když o tom hovořil. Odpověď Koránu zněla, že není důvodu k takovému divení a výsměchu, neboť zmrtvýchvstání je nejen logické, ale i fyzicky možné z následujících důvodů:

a) Pokud je to Alláh, kdo stvořil nejdříve člověka, proč by pro něj mělo být nemožné, aby ho po smrti stvořil znovu? Vstání z mrtvých by mělo být jednodušší než původní tvoření.

> ﴿*A On je ten, jenž zahajuje život prvním stvořením a pak to opakovat bude – a to pro Něj je velmi snadné.*﴾
>
> *(súra Byzantinci, 30:27)*

b) Když se nad tím důkladně zamyslíte, přijdete k závěru, že vnášení života do mrtvého je běžný přírodní jev. Věřit v možnost oživení mrtvých lidských bytostí, k tomu přemýšlivý člověk nepotřebuje vidět osobu, která z mrtvých vstala. Postačí vidět, jak jsou oživována jiná mrtvá těla.

﴿*A k znamením Jeho patří, že vidíš zem zvadlou, však když vodu na ni sešleme, tu rozhýbá se a rozbují. A vpravdě ten, jenž oživil ji, je též mrtvých oživovatel a On nad každou věcí všemocný je.*﴾
(súra Byly učiněny srozumitelnými, 41:39)

﴿*Což nebyl člověk kapkou semene vystříknutého jen? Potom se kapkou přilnavou stal a Alláh jej tvořil a formoval a dvě pohlaví, mužské a ženské, z něho udělal. Což není v moci Jeho, aby mrtvým opět život dal?*﴾
(súra Zmrtvýchvstání, 75:37–40)

II. Proč si přát vstát z mrtvých? Je to jednoduché, neboť bez vzkříšení by Alláh nebyl Spravedlivý a Moudrý a Milostivý, takový, jaký je. Alláh stvořil lidstvo a učinil jej odpovědným za své činy. Někteří se chovali dobře, jiní ne. Kdyby neexistoval žádný budoucí život, ve kterém by ctnosti byly odměněny a neřesti potrestány, neexistovala by spravedlnost a vůbec k ničemu by nevedlo stvořit člověka a seslat mu proroky. Takové konání bychom nečekali od racionálního a spravedlivého člověka, natož pak od dokonalého Stvořitele.

﴿*Domníváte se snad, že jsme vás stvořili jen bezúčelně a že k Nám nebudete navráceni?*﴾
(súra Věřící, 23:115)

﴿*Bohabojní pak u Pána svého v zahradách slastí žíti budou. Což učiníme ty, kdož do vůle Alláhovy se odevzdali, stejnými jako hříšníky? Co je vám, že tak soudíte?*﴾
(súra Pero, 68:34–36)

﴿*A nestvořili jsme nebesa a zemi, a co je mezi nimi, jen pro nic za nic; to je jen domněnka nevěřících! Běda těm, kdož neuvěřili, před ohněm pekelným!*﴾
(súra Sád, 38:27)

III. Jsou skutečným a jediným důvodem k popírání faktu o posmrtném životě argumenty, prohlašované těmi, kteří víru v posmrtný život nemají, a na které dává odpověď Korán? Tak tomu v žádném případě není, říká Korán. Skutečným motivem popírání posmrtného života je motiv často psychologický. Ti, kdož způsobují zlo, si nepřejí být potrestáni. A právě toto přání je vede k popření existence tohoto období, ve kterém neujdou trestu.

﴿Myslí si člověk snad, že neshromáždíme jeho kosti? Však ano, a dokonce schopni jsme sestavit konce jeho prstů! A naopak, člověk si spíše přeje jednat i dál hříšně a ptá se: „Kdy vůbec ten Den zmrtvýchvstání nastane?“﴾

(súra Zmrtvýchvstání, 75:3–6)

﴿Běda v ten den těm, kdož za lež prohlašují a za výmysl Den soudný pokládají! Nepokládá jej za výmysl nikdo kromě všech protivníků hříšných.﴾

(súra Zkracující míru, 83:10–12)

V souvislosti s odměnou či trestem v posmrtném životě často vyvstává otázka, která způsobuje, že někteří lidé o pravdivosti takového života pochybují. Otázka zní: „Děláme to, co je dobré proto, že je to dobré, či ze strachu před trestem nebo očekáváním odměny? Jestliže tak činíme z důvodu prvního, pak k čemu víra v život posmrtný? A pokud tak činíme z důvodu druhého, nejednáme morálně.“ Odpověď na tuto otázku závisí na tom, zda-li nám Alláh přikazuje provést čin proto, že je dobrý, či zda-li je již příkazem Alláha učiněn čin dobrým. A mně se zdá velmi jasné, že dobro nějakého činu má logicky přednost před tím, že by to bylo předmětem příkazu Alláha. Jinak bychom dospěli k souznačnosti, kdybychom řekli: „Alláh přikazuje, co je dobré“, protože

by to pouze znamenalo: Alláh přikazuje, co on přikazuje. Avšak Korán takovými výpověďmi oplývá. A je naprosto jasné, že tato rčení nejsou určena k tomu, aby byla vykládána souznačně.

Odpověď na naši původní otázku je tedy následující: děláme to, co je dobré proto, že je to dobré. Ale poněvadž dávat dobro za dobro je samo o sobě dobro, není tedy žádný rozpor ve tvrzení, že člověk dělá dobro, protože Alláh, kterého miluje a ve kterého vkládá všechnu svoji důvěru, mu napovídá, aby tak činil. A také proto, že očekává, že za ně bude Alláhem odměněn.

Podle Koránu Alláh stvořil člověka z původní podstaty zvané *fitra*, která v sobě obsahuje to, co bychom mohli nazvat smysl pro morálku, jež člověku umožňuje bez jakéhokoli vnějšího podnětu rozpoznat určité skutečnosti, jako je mluvení pravdy, či vděk za dobro. A rozumovou schopností této podstaty je člověk opět veden k činění dobra hned, jakmile je pozná. Pravá víra staví na základě této původní lidské podstaty. Víra zdůrazňuje přirozenou podstatu a vede k plodům semena ctnosti, která v ní dlí. Proto islám je v Koránu nazýván *fitratu Alláh*, a proto Prorok (mír s ním) říká, že byl seslán jen za tím účelem, aby dobré chování zdokonalil (viz hadíth ve sbírce Džábira).

Korán chválí ty, u nichž je tento morální smysl ostrý a odsuzuje ty, u nichž je tak otupělý, že ošklivost neřesti se v jejich očích stala modelem krásy:

﴿*Avšak Alláh způsobil, že milujete víru, a učinil ji krásnou v srdcích vašich, zatímco vám zošklivil nevěrectví, hanebnosti a neposlušnost. A to jsou ti, kdož řídí se cestou správnou díky laskavosti a dobrodiní Alláha. A Alláh je vševědoucí, moudrý.*﴾

(súra Komnaty, 49:7–8)

﴿*Rci (Muhammade): „Mám vás zpravit o těch, kdož největší ztrátu ve skutcích svých utrpěli, o těch, jichž úsilí v životě pozemském zbloudilo, ač se domnívají, že dobré činili? To jsou ti, kdož neuvěřili v Pána svého znamení a v setkání s Ním. Marné byly jejich skutky a nebudou u nás nic vážit v Den zmrtvýchvstání.“*﴾

(súra Jeskyně, 18:103–105)

﴿*A když se člověk od Alláha odvrátí, chodí po zemi, aby šířil pohoršení a ničil satbu i dobytek; Alláh však nemiluje pohoršení.*﴾

(súra Kráva, 2:205)

Tak muslim činí dobro, neboť v této činnosti nalezl zalíbení. A vystříhá se neřesti, neboť se mu protiví. Protože se však muslim Alláhovi oddá, miluje Ho a obává se Jeho trestu, a protože Alláh miluje ctnost, která Ho těší a nenávidí neřest, kterou zakazuje, proto muslim v poslušnosti Pána svého činí dobro a střeží se zla. Vždyť ti, kteří činí dobro, budou žít po smrti životem blaženým, jehož nejvyšší rozkoší bude pobývat v blízkosti Alláha a těšit se pohledem na Něj. Zatímco ti, jež žijí životem hříšným, protrpí v životě posmrtném všemožné trýzně, z nichž nejhroznější bude pro ně odepření pohledu na Alláha. Muslim bude tudíž moudrý a bude mít stále na mysli onu budoucnost, život věčný. A v životě pozemském bude usilovat o vykonání všech činností, které by pomohly zlepšit jeho vyhlídky na život příští.

﴿*Rci (Muhammade): „Je mezi těmi, jež k Alláhu přidružujete, někdo, kdo vede k pravdě?“ A dodej: „Jedině Alláh vede k pravdě! Zdaž ten, jenž k pravdě vede, je více hoden následování, anebo ten, kdo nevede, byť i byl sám veden? Co je tedy s vámi, že takto usuzujete?“*﴾

(súra Jonáš, 10:35)

﴿*Rci (Muhammade): „Milujete-li Alláha, pak mne následujte a Alláh vás zato bude milovat a odpustí vám viny vaše, vždyť Alláh je odpouštějící, smilovný.“*﴾

(súra Rod Imránův, 3:31)

﴿*A zbožní vskutku budou ve slastech, na pohovkách se budou rozhlížet. Na jejich tvářích uzříš svěžest slastí, napájeni budou vínem silným, zapečetěným z pižma pečetí – o toto nechť soutěží ti, kdož soutěží.*﴾

(súra Zkracující míru, 83:22–26)

Někdo by se mohl zeptat: pročpak by měl člověk, který činí dobro, žít v takové blaženosti? Okamžitá odpověď podle Koránu je:

﴿*Což odměnou za dobré se něco jiného než dobré může stát?*﴾

(súra Milostivý, 55:60)

ANDĚLÉ

Jsou to bytosti jiné přirozenosti než člověk. Zatímco člověk je stvořen z hlíny, oni jsou stvořeni ze světla (viz sbírka Sahíh Muslim, hadíth č. 1227). A tudíž je lidské bytosti – kromě proroků – nemohou vidět v jejich původní přirozenosti. Mohou je však zhlédnout, zjeví-li se andělé ve fyzické podobě. Naše vědomosti o nich jsou téměř výlučně založeny na tom, co nám o nich Alláh a Jeho proroci sdělují. Avšak pročpak bychom se měli trápit jejich poznáním?

Protože andělé plní důležitou úlohu ve správě našich záležitostí. Mohlo by být užitečné je poznat, stejně tak, jako je užitečné poznat zákonitosti přírodních jevů či lidského chování.

Bylo nám řečeno, že tyto téměř nespočetné bytosti, které mají nesmírnou moc, jsou stvořeny proto, aby byly vždy poslušny Alláha a nikdy se neprotivily Jeho příkazům, neustále sloužily Pánu a nikdy touto službou nebyly unaveny (súra Proroci, 21:19–20, súra Zákaz, 66:6).

Ale přesto, jako druh, jsou andělé nižšího postavení než lidské bytosti, což je symbolizováno faktem, že když byl stvořen Adam, bylo andělům nařízeno, aby se na znamení úcty k němu a v pozdravení poklonili k zemi. Tento koránský verš v súře Noční cesta (17:70) je někdy udáván jako důkaz faktu, že lidské pokolení je lepší než andělé. (Ibn Kathír ve svém Tafsír Qur'án al-'Azím.)

Zde jsou některé jejich činnosti ve vztahu k lidským bytostem. Jejich hlavním úkolem, od kterého odvozují svoje jméno, je přenášet Alláhovo sdělení Jeho vyvoleným prorokům. Tato velká čest je udělena hlavně nejmocnějšímu z nich, Gabrielovi (v arabštině zní jeho jméno Džibríl).

> *﴿(...) toto věru slova jsou posla vznešeného, silou vládnoucího u Pána trůnu mohutného, poslušnost nalézajícího a spolehlivého!﴾*
>
> *(súra Svinutí, 81:19–21)*

Poselství, přinášené bytostmi takové přirozenosti, zaručeně dosáhne svého místa určení neporušeno.

Pečují o nás a hlídají nás. Zaznamenávají naše dobré či špatné činy a nepadne našeho slova, aniž by nebylo zaregistrováno, ať už v náš prospěch či proti nám (súra Qáf, 50:17–18).

Andělé hrají roli v příčinách a událostech

zdánlivě čistě přírodních jevů, jako je vítr či déšť či smrt (súra Vytrhující, 79:1–5).

A jim je přisouzena role pomáhat věřícím ve smyslu bojovat po jejich boku v dobách války (súra Rod Imránův, 3:124) a ochraňovat je (súra Hrom, 13:11) a modlit se za ně (súra Odpouštějící, 40:7).

KNIHY

Muslim věří, že Korán je slovem Alláha. Avšak není jediným Jeho slovem. Před Muhammadem (mír s ním) seslal Alláh mnoho proroků a promlouval k nim stejně jako k Muhammadovi. Tak tedy muslim věří i ve staré knihy jako je Tóra a Evangelium (kdyby nevěřil, nebyl by skutečným muslimem), neboť praví věřící jsou ti, kteří „věří v to, co bylo sesláno tobě (Muhammadovi) i v to, co bylo sesláno před tebou" (súra Kráva, 2:4).

> ﴿*Rcete: „Uvěřili jsme v Alláha a v to, co seslal nám, i v to, co seslal Abrahámovi, Ismaelovi, Izákovi, Jakubovi a kmenům, i v to, co bylo dáno Mojžíšovi a Ježíšovi a v to, co bylo dáno prorokům od Pána jejich. My nečiníme rozdíl mezi nimi a do vůle Pána svého jsme odevzdáni!"*﴾
>
> *(súra Kráva, 2:136)*

Alláh stvořil lidi tak, aby Mu směli sloužit. Jejich hlavním úkolem je být služebníkem Alláha, a je to základním smyslem života člověka. Člověk tudíž nemůže dosáhnout své pravé lidskosti a získat mír duše, pokud neuskuteční tento cíl, pro který byl stvořen. Ale jak to má udělat? Alláh, který je milostivý a spravedlivý, mu již v mnoha ohledech pomohl. Udělil mu, jak jsme si již řekli, prapůvodně dobrou povahu, to znamená, že člověk je nakloněn tomu, aby poznal svého pravého Pána a sloužil Mu. Alláh mu udělil rozum, který má smysl pro mo-

rálku a schopnost myslet a rozlišovat dobro od zla. Celý vesmír učinil přírodní knihou plnou znaků, které vedou myslícího člověka k Alláhu. Ale aby věci ještě více objasnil, aby dal člověku ještě podrobnější znalosti o jeho Pánu a ukázal mu ještě obrazněji, jak Mu sloužit, seslal Alláh člověku slovní poselství skrze Své proroky, vyvolené od počátku lidstva z lidí.

Proto jsou tato poselství v Koránu popisována jako cesta, světlo, znamení, připomínky atd.

Všechny tyto knihy hlásají v základě stejné poselství:

﴿*A nevyslali jsme před tebou žádného posla, abychom mu nebyli vnukli: „Není božstva kromě Mne, uctívejte Mne tedy!“*﴾

(súra Proroci, 21:25)

A náboženství, které všichni vysvětlovali, je islám, tj. oddat se Alláhovi.

﴿*Náboženstvím jediným u Alláha jest věru islám.*﴾

(súra Rod Imránův, 3:19)

Tak Noe (viz súra Jonáš, 10:72), Abrahám (viz súra Rod Imránův, 3:67), Jákob a jeho synové (viz súra Kráva, 2:133), Apoštolové (viz súra Prostřený stůl, 5:111) atd. byli všichni muslimové.

Islám v tomto smyslu je náboženstvím celého vesmíru (aslama = oddat se Alláhovi, státi se muslimem).

﴿*Což si mohou přát jiné náboženství než náboženství Alláhovo, když již se do vůle Jeho odevzdalo – chtě nechtě – vše, co na nebesích je i na zemi, a když vše se k Němu navrátí?*﴾

(súra Rod Imránův, 3:83)

Jestliže je náboženství všech proroků ve své podstatě a svých základech stejné, liší se tedy

způsoby života, na těchto náboženstvích založené (súra Prostřený stůl, 5:48).

Poslední důležitý bod, týkající se knih je, že s výjimkou Koránu nebyly knihy dochovány v nedotčeném stavu, ale byly buď zcela ztraceny, nebo utrpěly různá zkreslení či překroucení. Co se Koránu týká, rozhodl Alláh, že tento nebude nikdy takovým překroucením vystaven a bude Alláhem zachován a ochráněn (súra al Hidžr, 15:9).

PROROCI

Poslové či proroci jsou lidské bytosti vyvolené Alláhem, kteří mají tu čest, předávat Jeho poselství jiným lidem. Být vyvolen poslem není postavení, kterého by člověk mohl dosáhnout jakýmkoli vědomým úsilím. Je to milost, pocházející od Alláha, ale Alláh uděluje tuto milost těm, kteří si ji zaslouží. Poslové tedy nejsou něco jako řadoví vojáci z nás. Skutečně, jsou to lidé, avšak lidé s výrazně vysokou morální, duševní a intelektuální úrovní, která je opravňuje – v očích Alláha – stát se nositeli Jeho světla celému světu. Když Alláh kohokoli z takových vybere, snese na něj určité jasné „znamení" (súra Železo, 57:25), které dokazuje pravdivost poslových prohlášení a odlišuje jej od falešných proroků, čarodějníků a věštců (súra Tá Há, 20:69). Žádný z nich neprozradí poselství nebo nezklame tím, že by nešel příkladem v tom, co káže (súra Húd, 11:88).

Když se ptali Muhammadovy ženy Aiši na chování Proroka, řekla: „Byl to Korán", což znamenalo, že on ztělesňoval všechny ideály, které Korán předkládá.

Korán podtrhuje dvě spolu související fakta, týkající se těchto nositelů poselství, která si žádají určité vypracování. Jsou to: lidství proroků a povaha jejich úkolu.

Přes širokou duševní, morální a intelektuální rozdílnost mezi nimi a obyčejnými lidmi a přes zvláštní vztah k Alláhovi, kterému se těší, jsou proroci neméně lidskými bytostmi se vším, co tento výraz zahrnuje. Plodí a jsou zplozeni, jedí a pijí a chodí po tržištích (súra Spásné zjevení, 25:20), spí a umírají (súra Proroci, 21:34), zapomínají a mýlí se (súra Tá Há, 20:121).

Jejich poznání je omezené, mohou tudíž hovořit pouze o tom úseku budoucnosti, který jim Alláh odhalí (súra Džinové, 72:26–27), nemohou se přimlouvat u Alláha kvůli jakékoli osobě, s výjimkou Jeho svolení (súra Kráva, 2:255) a není v jejich moci, aby přiměli člověka jít správnou cestou (súra Příběh, 28:56). Zkrátka, nemají žádnou roli v dění a běhu světa (súra Rod Imránův, 3:128).

Mnoho dřívějších muslimských učenců pozorovalo, že zdůraznění lidskosti Proroka, Korán ho nazývá „služebníkem Alláha", se vyskytlo při třech příležitostech, při kterých byl poctěn.

﴿Požehnán budiž ten, jenž seslal spásné zjevení služebníku Svému, aby lidstvu varovatelem byl.﴾

(súra Spásné zjevení, 25:1)

﴿Sláva tomu, jenž za noci přenesl služebníka Svého z Posvátné mešity do mešity nejvzdálenější, jejíž okolí jsme požehnali, abychom mu ukázali některá Svá znamení.﴾

(súra Noční cesta, 17:1)

﴿A když povstal služebník Alláhův, vzývaje Jej, tu div se proti němu nezvedli v hustém zástupu.﴾

(súra Džinové, 72:19)

Ježíš je prorokem, jehož lidskost je zvláště zdůrazněna. Byl stvořen stejným způsobem jako Adam, z hlíny (súra Rod Imránův, 3:59),

je synem Marie, ne synem Alláhovým (súra Ženy, 4:157), on a jeho matka jídávali stejná jídla jako ostatní lidé (súra Prostřený stůl, 5:75), on je skutečně slovem Alláhovým (súra Rod Imránův, 3:45). Ale přestože je lidskou bytostí v pravém smyslu slova, nemělo by to být vysvětlováno tak, že v něm je Božský prvek. On je slovem Alláhovým pouze ve smyslu, že Alláh řekl „Buď!“ a on byl. Avšak v tomto smyslu je všechno slovem Alláhovým. Proč je tedy u něj zvláště řečeno slovem Alláhovým? Protože tak, jak správně vysvětlili mnozí učenci, přišel ihned jako výsledek tohoto slova. Ježíš je tedy loajální služebník Alláhův, který si nikdy nenárokoval, že je v jakémkoli smyslu božský (súra Prostřený stůl, 5:116–117).

Jak jsme již řekli, poslové jsou pověřeni úkolem předávat slovo Alláhovo jiným lidem. Avšak tento úkol není tak snadný, jak vypadá. Zahrnuje v sobě mnoho věcí, které nejsou na první pohled jasné a které Korán tudíž vysvětluje a vypracovává.

Všichni poslové jsou upozorňováni na nejdůležitější bod, který se velmi snadno zapomíná nebo na který se často nedbá. Je to povinnost přenášet poselství a vysvětlovat je. Nejsou tedy zodpovědni za reakce lidí na již vysvětlené poselství. Alláh dal člověku schopnost rozlišovat mezi pravdou a falší, zvláště ve věcech náboženských – pokud mu již jednou byly vysvětleny. Alláh mu dal také schopnost rozumem své svobodné vůle buď přijmout, nebo odmítnout pravdu. A protože je to jedině Alláh, který ví, co se děje v lidských myslích, je to opět jen On, kdo může soudit, kdo je hoden jít jeho cestou a kdo zasluhuje být ponechán v temnotách, a Alláh dle svých znalostí vede toho, koho On chce a odebere svoje vedení tomu, komu On chce. Prorok takovou schopnost nemá a nemůže tedy vést ty, které miluje (súra Příběh, 28:56).

﴿ *Připomínej, vždyť tys pouze ten, jenž připomíná, a nejsi nad nimi ten, jenž zaznamenává.* ﴾

(súra Zahalující, 88:21–22)

Neměl by tedy cítit smutek, jestliže se lidé od něj odvrátí či připisují jeho poselstvím faleš (súra Dobytek, 6:33–34). To je nejnesnadnější pravidlo, kterým se musí řídit. Jsme rádi, jsme-li respektováni společností, ve které žijeme. Mnoho z nás asi zažilo ten podivný pocit smutku, osamělosti a ztracenosti, když přišlo žít do cizí společnosti. Podobné, ale intenzívnější pocity prožíváme, když kvůli svému přesvědčení zaujímáme úplně jiné životní postoje, než naše vlastní společnost. Jednoduchým a obvyklým způsobem úniku z těchto psychických i jiných strastí takového života je stáhnout se a žít v ústraní. Ti, kteří si z jakéhokoli důvodu nemohou dovolit žít v ústraní, dříve či později obětují svoji intelektuální čest a přizpůsobí se nové společnosti.

Proroci samozřejmě musí žít uprostřed lidí, pro které byli sesláni a samozřejmě nezacházejí tak daleko, aby zradili svoje poselství. Možná pro ně bylo nejobtížnější úzkostlivě dodržovat slovo Alláhovo a přesto žít uprostřed lidí. To je zřejmé ze skutečnosti, že většina z těch mála příležitostí, kdy Korán vyjadřuje nesouhlas Alláha s určitým způsobem chování proroka Muhammada se vztahuje k tomu, že se tak úporně snažil získat příznivce, až to téměř hraničilo s překročením únosné hranice.

﴿ *Chceš se snad zahubit smutkem jda ve stopách jejich, jestliže tomuto příběhu neuvěří?* ﴾

(súra Jeskyně, 18:6)

﴿ *A věru by tě byli nevěřící málem zlákali od toho, co jsme ti vnukli, aby sis o Nás vymyslil něco jiného – a tehdy byli by si tě*

vzali za přítele svého. A kdybychom tě nebyli posílili, byl by ses málem k nim přiklonil, byť i nemnoho. Tehdy bychom ti byli dali okusit dvojnásob v životě a dvojnásob ve smrti a nebyl bys našel proti Nám pomocníka žádného.﴾

(súra Noční cesta, 17:73–75)

QADAR (Předurčení)

Původní význam slova *qadar* je určitá míra či množství kvantit nebo kvalit. Má mnoho jiných významů, které se odvozují od tohoto prvotního. *Juqaddir* tedy mezi jiným znamená měřit či dosáhnout kvantitu, kvalitu, pozici atd. něčeho předtím, než to skutečně uděláte. A právě tento smysl slova *qadar* nás zde zajímá.

Alláh je stvořitelem všeho, avšak cokoli, co On tvoří, tvoří se vším, co v sobě slovo *qadar* zahrnuje ﴿*A každou věc jsme vskutku v určených rozměrech stvořili (...)*﴾ súra Měsíc, 54:49).

On ví ještě předtím než začne tvořit, že bude tvořit toto a že to bude mít takovou a takovou velikost, kvantitu či povahu atd. a určí dobu jeho vzniku a zániku i místo jeho výskytu. Je-li tomu tak, tedy ten, kdo věří v pravého Boha, měl by věřit, že v přírodě nejsou žádné náhody. Stane-li se člověku něco nepříjemného, měl by říct: „Alláh *qaddara* (nařídil) a On učinil, co učinit chtěl“ a netrápit se přáním, aby se tak bylo nestalo, či se trápit tím, proč se tak stalo. Naopak, stane-li se člověku něco příjemného, neměl by se tím chlubit, ale děkovat za to Alláhovi.

﴿*A nepostihne žádné neštěstí zemi ani osoby vaše, aby nebylo zaneseno v Knize dříve, než jsme je stvořili – a to věru je pro Alláha nadmíru snadné. A jedná tak, abyste si nezoufali nad tím, co vám uniklo, a abyste se neradovali příliš z toho, čeho*

se vám dostalo. Alláh nemiluje žádného domýšlivce vychloubačného ani ty, kdož lakotí (...) ﴾

(súra Železo, 57:22–23)

Jestliže Alláh vše *juqaddir* (předurčí, předznamená atd.), což znamená také naše tak zvané svobodné činy, jak jsme za ně tedy zodpovědni? Tato otázka vyvstala již ve velmi rané době islámu mezi dvěma extrémně náboženskými sektami. Jedna z nich se nazývala *qadarija*. Ta vyzvedala svobodnou vůli člověka a odpovědnost až k popření uznání schopnosti Alláha předurčit a prohlašovala, že Alláh pozná naše svobodně vykonané činy až poté, co jsme je vykonali. Druhá sekta, nazývaná džabrijja, hlásala pravý opak a prohlašovala, že není rozdílu mezi pohyby neživlých věcí a našimi pohyby při vykonávání tzv. svobodných činů a že pokud užíváme záměrně jazyka, mluvíme pouze v přirovnáních.

Avšak není zapotřebí zacházet až do takovýchto extrémů, neboť není těžké uvést v soulad Božský *qadar* s lidskou zodpovědností za své činy. Alláh se rozhodl stvořit člověka jako svobodného činitele, ale On, předtím než stvoří člověka, ví (a jak by mohl nevědět), jak každý využije své svobodné vůle, jaké budou například jeho reakce, když mu Prorok odhalí Alláhovo poselství. Toto předvídání a zaznamenání do „Knihy" se nazývá *qadar*. Vyznavač qadaru by však mohl namítnout: „Jsme-li lidé svobodné vůle, můžeme ji uplatnit způsoby, které neodpovídají vůli Alláha a v tomto případě bychom se nezachovali správně, kdybychom tvrdili, že vše je chtěno či rozhodnuto Alláhem." Korán nám dává odpovědi na tuto otázku tím, že nám připomíná, že to byl Alláh, kdo chtěl, abychom byli rozvážní a je to opět On, kdo nám dovoluje své vlastní vůle využít.

﴿*Toto je věru připomenutí; a kdo si přeje, ať k Pánu svému cestu nastoupí, však přát si toho nebudete, pokud Alláh tak nebude chtíti.*﴾

(súra Člověk, 76:29–30)

„Je-li tomu tak“, říká vyznavač qadaru, „On by nás mohl ochránit od činění zla.“ Ano, skutečně by mohl.

Kdyby Alláh chtěl, byl by je všechny společně přivedl na cestu Pravdy.

﴿*Kdyby byl Pán tvůj chtěl, věru by byli všichni, kdož na zemi jsou, vesměs uvěřili. Chceš snad donutit lidi, aby se stali věřícími, když není duši žádné dáno, aby uvěřila jinak než z dovolení Alláha, a když On uvaluje hněv Svůj na ty, kteří rozum nemají?*﴾

(súra Jonáš, 10:99–100)

﴿*Kdyby Alláh chtěl, nebyli by modloslužebníky, avšak neučinili jsme tě ani strážcem jejich, ani dozorcem nad nimi.*﴾

(súra Dobytek, 6:107)

Avšak On tomu chtěl, aby byl člověk svobodný zvláště ve věcech víry či nevíry.

﴿*Řekni: „Pravda přichází od Pána vašeho; kdo chce, ať věří, a kdo chce, ať neuvěří!“*﴾

(súra Jeskyně, 18:29)

Lidé by však nebyli tak svobodní, kdyby kdykoli kdokoli z nich chtěl učinit zlo, Alláh mu v tom zabránil a poručil mu činit dobro.

„Souhlasí-li Alláh s našimi činy“, mohl by někdo namítat, „pak jsou tyto činy ve skutečnosti Jeho skutky.“ Tato námitka je založena na nejasnostech a zmatenosti. Alláh chce, co my chceme ve smyslu, že nám dává vůli výběru a umožňuje nám tuto vůli vykonat. To znamená? On vytvoří vše nutné, abychom to mohli

vykonat. Nechce to ve smyslu, že by to On dělal, jinak by bylo docela v pořádku říct: když pijeme nebo jíme nebo např. spíme, provádí tyto akce Alláh. Alláh tyto činnosti stvořil, On je však neprovádí. Jiná námitka, založená na další nejasnosti je, že umožní-li nám Alláh činit zlo, pak to i schvaluje a líbí se mu to. Avšak chtít něco ve smyslu umožnit člověku učinit to, je jedna věc. A schválit čin člověka a doporučit jej, to je věc zcela jiná. Ne vše, co Alláh umožní člověku vykonat, se Mu líbí. On zaručil člověku, jak jsme četli v Koránu, možnost výběru mezi vírou a nevírou, avšak samozřejmě nemiluje lidi, kteří nevěří (nejsou vděčni).

﴿Jestiže jste vy nevděční, je Alláh věru soběstačný i bez vás a nelíbí se Mu nevděk u služebníků Jeho. Jste-li vděční, pak ve vás nalezne zalíbení. A neponese žádná duše břímě duše jiné; posléze navrátíte se k Pánu svému a On vás poučí o tom, co jste dělali, vždyť On dobře zná, co hrudi vaše skrývají.﴾

(súra Skupiny, 39:7)

ZÁVĚR

Toto jsou v souhrnu základní pravdy, které nabídl prorok Muhammad (mír s ním) svému lidu. Nejlepším důkazem jejich pravdivosti a velké důležitosti pro člověka – kromě uvedených argumentů – je to, že kladně působí na duševní stav člověka a tak ovlivňují jeho vnější chování. Když jsme se zabývali vírou v Alláha, poukázali jsme na některé pocity, chované k Alláhovi, které přináší víra v Jeho existenci a víra v Jeho dokonalost.

Protože postoj člověka ve vztahu k jiným lidským bytostem je velmi úzce spojen s jeho postojem k Alláhovi, tato víra v Alláha s následnými city k božství směřuje k vyvolání stej-

ného citu v lidském srdci vůči jiným lidem, kteří tento cit vnímají. A protože vnější chování člověka k Alláhovi i k jiným lidem je určováno jeho skutečnou vírou a city k nim, je jen třeba si přát pravou víru, a tak vyvolat chování, které je jak přirozeným důsledkem působení víry, tak faktorem, který ji posiluje. Vnitřní, duševní stav, který Muhammad otevřel člověku, se nazývá „ímán" (víra). Vnější chování, založené na tomto vnitřním se nazývá „islám". V mekkánském období se většinou zabýval prvním z nich, aniž by přitom zcela zapomínal na druhé, které vypracoval v Medíně, kde byla vytvořena první nezávislá obec muslimů. Dokonce už v Mekce byl prorok Muhammad (mír s ním) veden Alláhem k tomu, aby sezval lid k následujícím aktům modlitby a morálního chování:

1. Muslimům bylo řečeno, aby v zájmu udržení a posilňování své víry přednášeli Korán a pečlivě jej studovali. Aby se učili od Proroka a co nejčastěji odříkávali určité modlitby, zvláště při některých zvláštních příležitostech a aby prováděli modlitby tak, jak je Gabriel předvedl Prorokovi. Vše toto je „salát" (modlitba) v nejširším slova smyslu.

2. Po „salát", službě Alláhu, přichází „zakát" (almužna), jež ve svém nejširším slova smyslu zahrnuje jakýkoli druh služby jiným lidem. Být dobrý k lidem je plodem a tedy důkazem stromu víry. Víře není věrný ten, kdo škodí lidem a přesto prohlašuje, že věří v Alláha.

﴿Viděl jsi toho, jenž nazývá náboženství lží? To je ten, jenž sirotka odhání a k nakrmení chudáka nepobízí. Běda těm, kdož při modlení o modlitbu svou se nestarají, kteří chtějí být jen viděni a dávat podporu odmítají.﴾

(súra Podpora, 107:1–7)

První tři verše (první dvě věty) této súry byly proneseny v Mekce a ostatní v Medíně. Medínské verše hovoří o pokrytcích, kteří navenek vykonávají akt modlitby, který však nevychází z žádné upřímné víry. Ale jejich chování je prozradí, neboť je to totéž, jako s mekkánskými zapřísáhlými bezvěrci.

Následuje několik příkladů „zakátu“, jež hlásal Korán v nejranějším období.

Rozmnožování bohatství kvůli bohatství samému či proto, aby zvýšilo prestiž svého pána, je odsouzeno. Pouhé rozmnožování bohatství v Alláhových očích nic neznamená. Člověku nedává žádnou zásluhu ani zde, ani v životě posmrtném.

﴿Běda každému pomlouvači, jenž na cti utrhá, který bohatství hromadí a stále je počítá, a že jmění jeho jej učiní nesmrtelným, se domnívá!﴾

(súra Pomlouvač, 104:1–3)

Ti, „kteří hromadili a schraňovali“ bohatství v tomto životě, musí být v životě posmrtném svoláni pecí, která „spaluje kůži z hlavy“ (súra Stupně, 70:15–18). Bohatství pro bohatství je mezi těmi lidskými neřestmi, které mohou být vykořeněny pouze vírou a činnostmi, které učil Muhammad (súra Stupně, 70:19–27).

Člověk může rozmnožit bohatství se záměrem potřebovat jej k vlastnímu užitku či k užitku druhých. „Prorok nám odhaluje člověka jak říká: ‚Moje bohatství! Moje bohatství!‘ Máš však nějaké bohatství kromě toho, co nosíš a trháš, jíš a spotřebováváš, dáváš jako almužny a takto ho uchováváš?“

Bohatství má být utráceno pro potřebné (zvláště jsou-li to rodiče či příbuzní), pro sirotky a ty, kteří v bídě žádají, na vysvobození otroků atd. Následující verše byly mezi prvními, které byly Proroku sděleny:

﴿Co sirotka se týče, toho neutiskuj, co žebráka se týče, toho neodstrkuj, však o dobrodiní Pána svého jiným vypravuj!﴾

(súra Denní jas, 93:9–11)

Mezi vlastnostmi, které charakterizují pravého věřícího, je schopnost dát zvláštní díl svého bohatství potřebným a vyvrženým jako jejich právo (súra Stupně, 70:24–25).

Cesta k úspěchu v životě posmrtném je strmou stezkou, na kterou se může pokusit vejít jen ten, kdo koná skutky popisované např. v těchto verších Koránu:

﴿Víš ty vůbec, co je to stezka vzhůru vedoucí? Otroka propuštění či v den hladu nakrmení sirotka příbuzného či chudáka nouzí trpícího, a také být z těch, kdož uvěřili a k neochvějnosti a soucitu se vzájemně nabádají.﴾

(súra Město, 90:12–17)

Kromě takovéto pomoci svým bližním by k nim měl být také pravdomluvný a čestný a plnit své sliby, které jim dal (súra Stupně, 70:32–33). Neměl by porušovat jejich práva, zvláště práva na život (súra Ženy, 4:92–93, 4:29) a slušnost (súra Stupně, 70:29–31).

To je v krátkosti poselství, se kterým se prorok Muhammad obrátil na své posluchače v Mekce.

PUBLIKACE VYDANÉ MUSLIMSKOU OBCÍ A ISLÁMSKOU NADACÍ V PRAZE:

- *Co jest Islám*. 4. vyd. Praha, 2004. Soubor deseti letáků. ISBN 80-903196-0-2.
- ŠEJCH IDRÍS, Dža'far. *Pilíře víry*. 4. vyd. Praha, 2013. 40 s. ISBN 978-80-87636-02-2.
- *Jak k tomu došlo?* 1. vyd. Praha, 2003. Informativní leták.
- PHILIPS, Bilal. *Pravé náboženství*. 2. vyd. Praha, 2007. 22 s. ISBN 80-903196-8-8.
- IBRAHIM, I. A. *Stručný průvodce k porozumění islámu*. 2. vyd. Praha, 2009. 58 s. ISBN 978-80-904373-4-0.
- AL-QARADÁWÍ, Jusuf. *Povolené a zakázané v islámu*. 1. vyd. Praha, 2004. 254 s.
- KOLEKTIV AUTORŮ. *Lidská práva v Islámu*. 1. vyd. Praha, 2006. 48 s. ISBN 80-903196-2-9.
- KOLEKTIV AUTORŮ. *Džihád*. 1. vyd. Praha, 2006. 52 s. ISBN 80-903196-5-3.
- KOLEKTIV AUTORŮ. *Sunna: O chování Proroka*. 1. vyd. Praha, 2006. 176 s. ISBN 80-903196-6-1.
- JAHJÁ, Hárún. *Zázraky Koránu* [DVD, CD-ROM]. 1. vyd. Praha, 2009.
- JAHJÁ, Hárún. *Zázrak stvoření člověka* [DVD, CD-ROM]. 1. vyd. Praha, 2009.
- WORLD ASSEMBLY OF MUSLIM YOUTH. *Co jest islám*. 1. vyd. Praha, 2009. 72 s. ISBN 978-80-904373-0-2.
- ABD AL-ÁTÍ, Hammudah. *Zaostřeno na islám*. Přepracované vydání. Praha, 2010. 204 s. ISBN 978-80-904373-6-4.
- ABD AL-AZÍM, Šaríf PhDr. *Ženy v islámu a ženy v židovsko-křesťanské tradici – mýtus a realita*. 1. vyd. Praha, 2010. 79 s. ISBN 978-80-904373-7-1.

- ALI, Syed R. *Otázka víry.* 1. vyd. Praha, 2010. 71 s. ISBN 978-80-904373-1-9.
- ALI, Syed R. *Islám a křesťanství v Bibli.* 1. vyd. 58 s. Praha, 2011. ISBN 978-80-904373-8-8.
- BIN JUMAIL ZAYNU, M. *Poznej svou víru z Koránu a sunny Prorokovy.* 1. vyd. Praha, 2011. 37 s.
- FLOOD, Donald. *Jak nejlépe žít a zemřít.* 1. vyd. Praha, 2011. 31 s.
- AL-KHADHMI, Ahmad. *Tadžwíd.* 1. vyd. Praha, 2011.
- *Islám stručně* [DVD]. 1. vyd. Praha, 2011. České titulky.
- JAHJÁ, Hárún. *Kolaps Darwinismu a pravda o stvoření* [DVD, CD-ROM]. 1. vyd. Praha, 2011.
- ALI, Syed R. *Islám a muslimové***.** 1. vyd. Praha, 2011. 47 s. ISBN 978-80-904373-9-5.
- PHILIPS, Bilal. *Tauhíd: Islámský koncept Boha.* 1. vyd. Praha, 2011. 145 s. ISBN 978-80-904373-3-3.
- SHEHADEH, Samer. *Kdo je Alláh.* 1. vyd. Praha, 2011. 21 s.
- HEMAYA Ahmad M. *Islám – hluboké nahlédnutí.* 1. vyd. Praha, 2012. 363 s. ISBN 978-80-904373-2-6.
- HASAN, Suhaib. *Proč se modlíme?* 1. vyd. Praha, 2013. 31 s. ISBN 978-80-87636-01-5.
- MAUDOODI, Syed Abul Aʿla. *Úvod do studia Koránu.* 1. vyd. Praha, 2013. ISBN 978-80-87636-00-8.
- *Džihád proti terorismu* [DVD]. 1. vyd. Praha, 2012. České titulky.

DALŠÍ INFORMACE O ISLÁMU

Muslimská obec a Islámská nadace v Praze
Hlavní islámské centrum
Blatská 1491, 198 00 Praha 9
tel./fax: 281 918 876, e-mail: praha@muslim.cz

Informační centrum a modlitebna
Politických vězňů 14, 1. patro, Praha 1
tel.: 224 227 903, e-mail: praha@muslim.cz

Jazyková škola Alfirdaus
Masarykova 23, 602 00 Brno-střed
tel.: 773 943 164, alfirdaus@alfirdaus.cz

Muslimská obec a Islámská nadace v Brně
Vídeňská 38a, 639 00 Brno
tel.: 543 243 352, fax: 543 243 594
e-mail: brno@muslim.cz

Muslimská obec v Teplicích
U Nových Lázní 1224/10, 415 01 Teplice
tel.: 777 048 128, e-mail: teplice@muslim.cz

Muslimská obec v Hradci Králové
Drahoňovského 1175, 500 02 Hradec Králové
www.hkmuslims.com

INTERNETOVÉ STRÁNKY

http://www.al-islam.cz
http://www.islamweb.cz
http://www.islamcz.cz
http://www.islamweb.sk

Dža`far šejch Idrís
PILÍŘE VÍRY

Z anglického originálu přeložila
PhDr. Eva Záherová
Použité verše z Koránu přeložil Ivan Hrbek

Vydala © Muslimská obec v Praze,
Blatská 1491, 198 00 Praha 9.
Odpovědný redaktor: Vladimír Sáňka.
Recenzent: Khalid al-Hakimi.

4. opravené vydání
ISBN 978-80-87636-02-2

ISBN: 978-80-87636-02-2